

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

STUDII ECONOMICE

*INTEGRAREA FISCALĂ ÎN STATELE MEMBRE ALE
UNIUNII EUROPENE*

ADA CRISTINA ALBU

București
Decembrie 2022

ISSN: 2285 – 7036 INCE – CIDE,
București, Calea 13 Septembrie, Nr.13, Sector 5

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Integrarea fiscală în statele Uniunii Europene	4
3. Evoluția indicatorilor fiscali la nivelul Uniunii Europene	5
4. Propuneri pentru o capacitate fiscală comună.....	8
5. Next Generation EU	10
Concluzii	10
Bibliografie	11

INTEGRAREA FISCALĂ ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

ADA CRISTINA ALBU*

Abstract: *The Member States of the European Union apply common fiscal policies based on the regulations laid down in European Treaties. Fiscal policies are implemented at national level, and the lack of a Fiscal Union makes it difficult to achieve a coordination between EU states. A centralized fiscal capacity could offer support through a common budget, which will finance states that need borrowing in case of excessive increase in public debt or budget deficits. Risk-sharing mechanisms at European level involve the implementation of centralized aid schemes that can help states in the event of symmetric or asymmetric shocks to GDP growth rate. EU countries have to complete the Economic and Monetary Union with a Fiscal Union, in order to achieve more economic integration and a greater capacity to cope with economic crises.*

Keywords: *fiscal integration, Fiscal Union, public risk-sharing*

JEL: *E63, H60, H87*

1. Introducere

Politica fiscală implementată de statele Uniunii Europene se bazează pe aplicarea unor reglementări comune, stabilite prin intermediul tratatelor economice care conțin orientări pentru politicile bugetare. Limitele propuse pentru creșterea principalilor indicatori bugetari, de 60% din produsul intern brut pentru datoria publică și de 3% din PIB pentru deficitul bugetar, au drept scop de a păstra evoluția variabilelor fiscale în cadrul sustenabilității.

De altfel, criza pandemică și războiul din Ucraina au determinat creșteri substanțiale ale datoriei publice și deficitelor, pentru a sprijini redresarea economică post-pandemică, iar în prezent provocarea la adresa finanțelor publice se referă la necesitatea de a reduce valorile extrem de mari ale datoriei și deficitelor și de a identifica noi reglementări fiscale, mai adecvate noului context macroeconomic.

Realizarea unei Uniuni Fiscale reprezintă un pas necesar în vederea completării cadrului actual al Uniunii Europene, în care este operațională doar Uniunea Monetară. Integrarea fiscală presupune existența unei capacități fiscale comune, care poate asigura sprijin sub formă de transferuri fiscale pentru statele membre aflate în dificultate în ceea ce privește gestionarea nivelului ridicat al datoriei publice.

Uniunea Fiscală implică totodată centralizarea politicilor fiscale, care sunt aplicate la nivel național în statele membre ale Uniunii Europene, în funcție de reglementările fiscale comune. Implementarea unei capacități fiscale comune reprezintă o problemă și din perspectiva identificării mix-ului optim de politici monetare și fiscale care să contribuie la stabilizarea macroeconomică.

Faptul că statele membre aplică diferențiat regulile privind indicatorii bugetari stabilite la nivel european poate produce situații de creștere excesivă a gradului de îndatorare într-o anumită țară, având efecte negative asupra celorlalte state membre. Clauza care nu permite sprijinirea financiară a altor state membre ("no bailout") se referă tocmai la faptul că lipsa de monitorizare a evoluției indicatorilor bugetari poate duce la acumularea peste pragul de sustenabilitate a datoriei publice într-o anumită țară, iar intrarea în incapacitatea de a asigura plățile pentru serviciul datoriei publice poate antrena efecte negative asupra celorlalte țări, care vor fi nevoite să intervină pentru a salva de faliment statul respectiv.

---

* Institutul Național de Cercetări Economice – Academia Română, București, România.

De aceea, este importantă evitarea situațiilor de nesustenabilitate a datoriei publice și aplicarea cadrului de supraveghere fiscală stabilit la nivelul Comisiei Europene, reducându-se riscurile excesive de a intra în faliment de țară sau incapacitate de plată, cum a fost cazul Greciei în perioada crizei datoriei suverane din 2011-2012, care a presupus o intervenție fiscală masivă pentru a preveni intrarea în faliment a țării. În acest sens, criza pandemică a determinat acumularea unor datorii publice excesive la nivelul unor țări europene, necesitând o monitorizare atentă pentru a preveni intrarea în zona nesustenabilității.

Astfel, existența unei Uniuni Fiscale ar contribui la majorarea gradului de partajare a riscurilor prin intermediul canalelor publice la nivel european, alături de partajarea riscurilor prin intermediul pieței de credit și pieței de capital, care ar completa proiectul Uniunii Europene cu noi surse de susținere a capacității de a face față crizelor economice.

Integrarea fiscală va spori capacitatea de partajare a riscurilor între statele membre, deoarece funcționează ca un mecanism prin intermediul căruia șocurile la adresa ritmului de creștere al produsului intern brut pot fi atenuate. Mecanismele de partajare a riscurilor la nivel public prin intermediul politicii fiscale reprezintă o modalitate de a face față șocurilor simetrice sau asimetrice care pot afecta creșterea economică.

Instrumentul Next Generation EU, introdus în anul 2020, la debutul pandemiei de coronavirus, asigură finanțare pentru statele cu un nivel ridicat al datoriei publice, prin intermediul oferirii de sprijin financiar pentru statele membre. În acest mod, Next Generation EU funcționează ca o capacitate fiscală comună, care asigură surse de finanțare pentru statele UE, mai ales ținând cont de necesitatea de a majora bugetele guvernamentale pentru a implementa politica fiscală expansionistă de la debutul pandemiei de coronavirus. Stimulentele fiscale finanțate prin contractarea unei datorii publice în creștere de la debutul pandemiei de COVID-19 au contribuit la susținerea populației și a companiilor în perioada întreruperii activității economice.

Vom prezenta în această lucrare stadiul actual al realizării integrării fiscale la nivel european, ținând cont de faptul că uniunea fiscală reprezintă o necesitate din perspectiva completării proiectului Uniunii Europene. Astfel, integrarea fiscală poate asigura aplicarea unei politici bugetare centralizate, iar un buget comun la nivel european ar putea reprezenta un instrument eficient pentru aplicarea unei politici de transferuri fiscale pentru statele europene.

În acest sens, vom prezenta principalele propuneri în vederea realizării Uniunii Fiscale la nivel european, mai ales în contextul actual post-pandemic, în care nivelurile ridicate ale datoriei publice și ale deficitelor bugetare ridică numeroase probleme privind asigurarea sustenabilității datoriei publice. Dezvoltarea unei capacități fiscale comune ar putea să funcționeze ca un mecanism care poate gestiona riscurile la adresa stabilității economice. În acest sens, Next Generation EU, propus la declanșarea crizei COVID-19, reprezintă un potențial instrument care poate asigura coordonarea fiscală comună a statelor membre ale Uniunii Europene.

2. Integrarea fiscală în statele Uniunii Europene

Identificarea mix-ului optim de politici fiscale și monetare care ar putea contribui la stabilizare macroeconomică se dovedește un proces dificil în actualul context, în care crizele financiare anterioare și pandemia de COVID-19 au determinat creșteri substanțiale ale datoriei guvernamentale și deficitelor bugetare, lăsând un spațiu fiscal extrem de redus pentru intervenții prin intermediul politicii de stimulente fiscale. Datorită faptului că nu au fost create suficiente amortizoare ("buffere") fiscale în timpul perioadelor de expansiune economică, aceasta a condus la aplicarea cu dificultate a politicii fiscale contraciclice în timpul recesiunilor, pentru a stabili economia.

Completarea Uniunii Monetare cu o Uniune Fiscală reprezintă un deziderat care ar putea conduce la mai multă stabilitate pe plan macroeconomic, prin faptul că existența unei politici fiscale și a unui buget comun ar putea contribui la asigurarea mecanismelor de intervenție în perioade de criză economică.

Faptul că politicile fiscale sunt aplicate la nivel național, fiind coordonate la nivel european prin reglementări comune stabilite prin intermediul tratatelor europene, nu asigură integrarea fiscală de care statele UE au nevoie pentru a dispune de mecanisme de acțiune comune. Diferențele în ceea ce privește

aplicarea politicilor bugetare la nivelul statelor membre contribuie în același timp la dificultatea găsirii unui răspuns unitar atunci când economiile se confruntă cu șocuri simetrice sau asimetrice.

Politica fiscală contraciclică reprezintă un instrument important pentru a atenua dezechilibrele macroeconomice, de aceea este important să fie construite suficiente amortizoare ("buffere") fiscale pentru a asigura un răspuns eficient și coordonat în fața crizelor economice. În perioada pandemiei de coronavirus, politica fiscală expansionistă implementată de statele membre, constând în măsuri de sprijin pentru populație și companii, a reprezentat instrumentul de intervenție utilizat de guverne care a avut un impact semnificativ în asigurarea continuității activității economice.

Politica fiscală joacă un rol important în asigurarea stabilității macroeconomice, dar în același timp utilizarea extensivă a instrumentelor bugetare presupune păstrarea principalilor indicatori bugetari în limitele sustenabilității. De altfel, compromisul ("trade-off") între sustenabilitate-stabilizare se referă la faptul că politica fiscală trebuie să asigure un echilibru între păstrarea sustenabilității datoriei publice, în timp ce contribuie la stabilizarea macroeconomică.

Politica fiscală contraciclică reprezintă un instrument extrem de eficient pentru a contracara efectele negative ale unei crize economice. Astfel, pro-ciclicitatea apare de regulă atunci când nivelul datoriei publice este foarte ridicat sau atunci când nu sunt respectate reglementările fiscale. În situații de creștere excesivă a datoriei publice, preocupările legate de păstrarea sustenabilității devin mai importante față de preocupările privind stabilitatea macroeconomică (Larch et al., 2020).

În acest sens, implementarea Uniunii Fiscale reprezintă o necesitate, mai ales din perspectiva capacității de a face față crizelor economice cu care se confruntă economiile statelor membre. Au existat mai multe propuneri pentru înființarea unei capacități fiscale comune, care să contribuie la creșterea gradului de integrare fiscală între statele membre ale Uniunii Europene.

Integrarea fiscală este strâns legată și de mecanismele de partajare a riscurilor la nivel public, prin intermediul transferurilor fiscale sau a unui buget european comun. Mecanismele de partajare a riscurilor publice și private au un rol semnificativ în a asigura protecție împotriva șocurilor simetrice sau asimetrice la adresa ritmului de creștere economică.

Astfel, partajarea riscurilor la nivel public, prin intermediul politicii fiscale, joacă un rol extrem de important pentru a atenua efectele negative ale unei recesiuni economice. În timp ce în Statele Unite ale Americii, mecanismele fiscale de partajare a riscurilor au avut o contribuție importantă în reducerea șocurilor economice, în statele membre ale Uniunii Europene, lipsa unei capacități fiscale comune face dificilă aplicarea unei politici de transferuri fiscale eficiente în a reduce impactul crizelor economice.

Unul dintre avantajele în ceea ce privește partajarea riscurilor la nivel public se referă la disciplina fiscală. Acest lucru ar putea părea contraintuitiv deoarece mecanismele fiscale de partajare a riscurilor pot introduce elemente de hazard moral, ținând cont de faptul că există posibilitatea ca celelalte state membre să intervină pentru a salva statul aflat în dificultate. În acest sens, un grad mai mare de partajare a riscurilor ar conduce la mai multă credibilitate pentru clauza care nu permite sprijinirea financiară a altor state membre ("no bailout"), care se referă la faptul că acumularea datoriei publice trebuie gestionată astfel încât celelalte state membre nu trebuie să intervină pentru a salva statul cu un nivel nesustenabil al datoriei publice (Berger et al., 2018).

Utilizarea instrumentelor politicii fiscale expansioniste înseamnă de fapt creșterea importantă a datoriei publice și a deficitelor bugetare, ceea ce s-a întâmplat în perioada crizei pandemice, când politica de stimulente fiscale a fost finanțată prin intermediul majorării datoriei publice. Însă utilizarea deficitelor pentru a finanța politica contraciclică, atunci când nu există suficiente resurse bugetare care să permită îndatorarea excesivă, poate contribui la destabilizarea macroeconomică, prin depășirea limitelor sustenabile ale principalilor indicatori bugetari.

3. Evoluția indicatorilor fiscali la nivelul Uniunii Europene

Criza economică declanșată de pandemia de coronavirus și de războiul din Ucraina a determinat o deteriorare semnificativă a principalilor indicatori bugetari ai statelor din Uniunea Europeană. Datoria publică și deficitul bugetar s-au majorat semnificativ, ca efect al necesității de

a contracta împrumuturi de pe piețele financiare internaționale pentru a finanța măsurile de politică fiscală expansionistă.

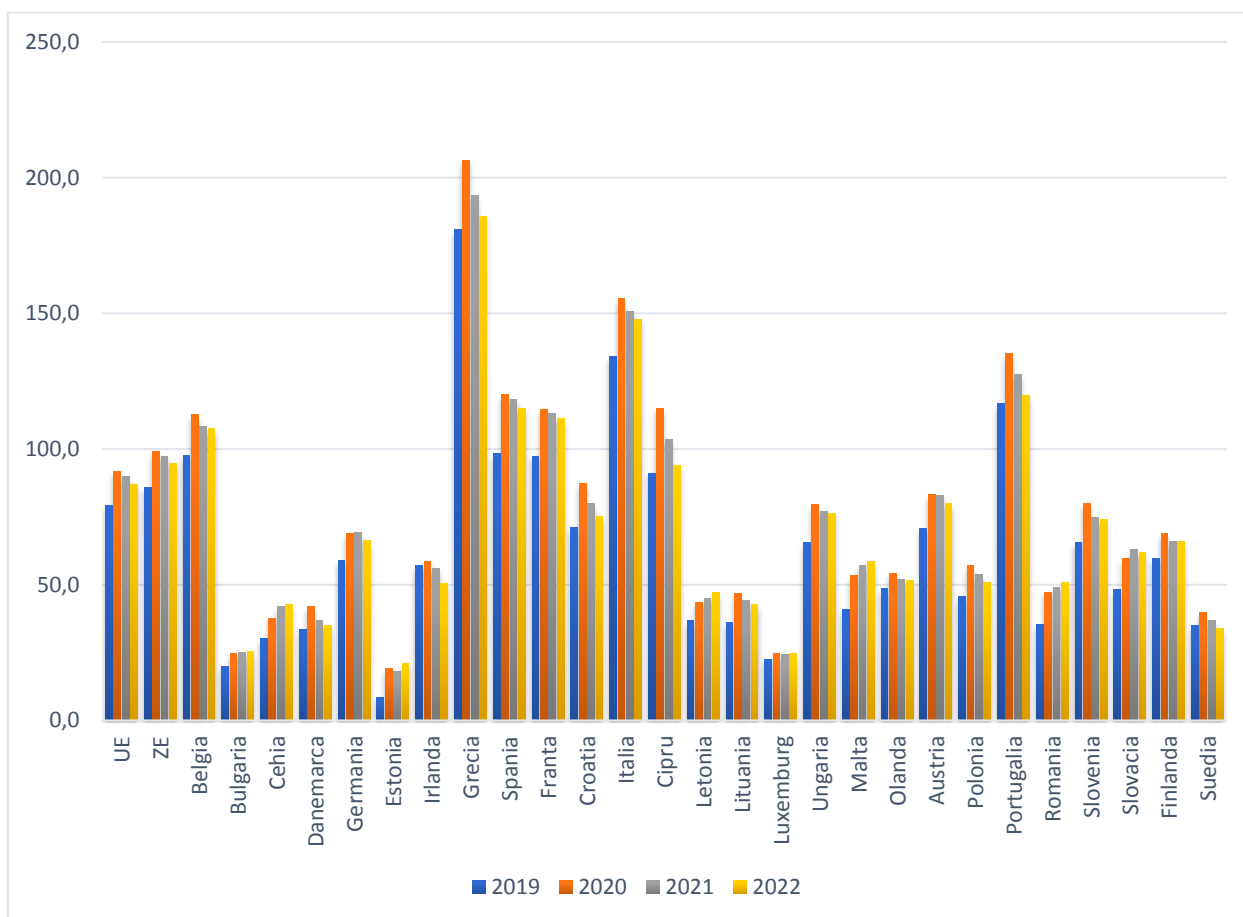
Astfel, în Uniunea Europeană datoria publică s-a majorat de la 79,1% la 91,7% din PIB între 2019-2020, marcând o ușoară scădere în 2022, la 87,1% din produsul intern brut, cu mult peste valorile anterioare crizei pandemice. În zona euro, datoria publică s-a situat la 99,2% din produsul intern brut în 2020 (85,7% din PIB în 2019), înregistrând o scădere la nivelul anului 2022, conform estimărilor, la 94,7% din PIB (grafic 1).

Creșterile importante ale datoriei publice vor ridica numeroase probleme în ceea ce privește asigurarea sustenabilității pozițiilor fiscale. Majorarea impresionantă a datoriei guvernamentale și a deficitelor bugetare pentru a implementa politicile fiscale contraciclice de stabilizare macroeconomică va ridica numeroase provocări pe termen mediu și lung în ceea ce privește revenirea la valori sustenabile.

În acest sens, politicile de austeritate fiscală vor presupune reduceri semnificative ale cheltuielilor publice și creșteri ale veniturilor bugetare prin majorarea taxelor. Identificarea politicilor bugetare care să asigure un optim între stabilitate și sustenabilitate fiscală reprezintă un proces complex, care se bazează pe îmbunătățirea performanței indicatorilor fiscali.

Grafic 1

Evoluția datoriei publice ca procent din produsul intern brut, statele membre UE, 2019-2022

Sursa: Baza de date statistice Eurostat.

Deficitul structural a înregistrat un declin de la -1,1% din PIB în 2019 la -3,7% din PIB în 2020 și -3,9% în 2021, marcând o revenire ușoară în 2022, la -3,6% din produsul intern brut în statele Uniunii Europene. În țările din zona euro, deficitul structural s-a redus de la -1,2% în 2019 la -3,8% în 2020 și -4,3% în 2021, înregistrând o redresare în 2022 la -3,6% din produsul intern brut (tabelul 1).

Tabelul 1

Evoluția deficitului structural, procent din produsul intern brut potențial exprimat în prețuri curente, 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uniunea Europeană	-0,8	-1,1	-3,7	-3,9	-3,6	-3,2	-3,0
Zona Euro	-0,8	-1,2	-3,8	-4,3	-3,6	-3,4	-3,2
Belgia	-1,9	-3,2	-6,1	-5,2	-5,5	-5,2	-4,4
Bulgaria	1,7	1,7	-2,3	-3,9	-3,8	-2,9	-2,8
Cehia	0,0	-0,9	-4,3	-4,6	-3,8	-3,1	-2,1
Danemarca	1,0	4,4	2,5	4,2	1,6	1,7	1,2
Germania	1,4	0,8	-2,9	-3,1	-2,0	-2,4	-2,2
Estonia	-1,2	-0,4	-4,0	-4,1	-1,8	-2,5	-2,3
Irlanda	0,7	2,7	-2,2	-2,9	-2,4	-0,8	0,3
Grecia	6,5	3,8	-2,9	-4,6	-3,4	-1,1	-0,5
Spania	-2,7	-3,8	-3,8	-3,9	-3,7	-3,6	-3,4
Franța	-3,0	-3,5	-4,8	-5,7	-5,0	-4,9	-4,9
Croația	-0,8	-0,9	-3,8	-3,0	-3,1	-3,1	-3,1
Italia	-2,4	-1,9	-5,1	-6,6	-6,0	-4,1	-4,6
Cipru	2,5	-0,1	-4,5	-2,2	-0,7	0,2	1,1
Letonia	-2,0	-1,4	-3,6	-6,8	-6,9	-2,5	-0,8
Lituania	-0,8	-1,1	-6,9	-1,4	-1,8	-3,5	-0,9
Luxemburg	3,2	2,4	-2,1	0,8	0,2	-0,8	0,3
Ungaria	-3,7	-3,6	-5,7	-6,6	-6,7	-3,7	-4,5
Malta	-0,1	-1,5	-5,7	-7,1	-6,0	-5,2	-3,8
Olanda	0,7	0,8	-1,3	-1,9	-2,1	-4,3	-3,1
Austria	-0,8	-0,6	-5,0	-4,6	-4,1	-2,9	-1,8
Polonia	-1,5	-2,3	-6,0	-2,5	-5,5	-4,7	-4,2
Portugalia	-0,8	-1,0	-1,7	-1,6	-2,6	-1,2	-1,0
România	-3,1	-4,7	-7,5	-6,0	-6,3	-4,6	-4,3
Slovenia	-0,4	-1,0	-6,0	-5,5	-5,8	-6,4	-3,4
Slovacia	-1,8	-2,1	-4,5	-5,3	-4,3	-5,5	-4,4
Finlanda	-1,1	-1,3	-3,9	-2,1	-1,1	-1,5	-1,6
Suedia	0,6	0,5	-0,7	0,3	-0,1	1,0	1,1

Sursa: Baza de date statistice AMECO.

În ceea ce privește deficitul ajustat pentru componenta ciclică, exprimat ca procent din produsul intern brut, în statele Uniunii Europene, în anul 2020 și 2021 deficitul s-a situat la -4,3% din PIB, iar în anul 2022 la -4% din PIB. În țările Zonei Euro, deficitul s-a situat la -4,4% din PIB în 2020 și -4,6% din PIB în 2021, înregistrând o creștere în 2022, la -4% din produsul intern brut (tabel 2).

Dinamica deficitului ajustat pentru componenta ciclică, procent din produsul intern brut, prețuri curente, statele Uniunii Europene, 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
UE	-1,6	-2,0	-4,3	-4,3	-4,0	-3,6	-3,3
ZE	-1,7	-2,2	-4,4	-4,6	-4,0	-3,7	-3,4
Belgia	-1,4	-3,1	-6,1	-5,5	-6,0	-5,9	-5,3
Bulgaria	1,7	1,6	-2,5	-4,1	-3,9	-3,0	-2,8
Cehia	-0,6	-1,6	-4,8	-4,8	-4,4	-3,6	-2,7
Danemarca	-0,2	3,3	1,6	3,2	0,5	0,1	0,2
Germania	0,8	0,3	-3,2	-3,4	-2,3	-2,4	-2,1
Estonia	-1,3	-1,1	-5,1	-4,5	-3,1	-3,7	-3,1
Irlanda	-1,4	-0,1	-5,0	-4,8	-3,6	-1,2	0,6
Grecia	0,8	0,2	-5,7	-6,7	-5,6	-3,0	-2,0
Spania	-5,2	-6,3	-5,8	-5,0	-4,7	-4,3	-4,0
Franța	-3,5	-4,9	-5,2	-6,1	-5,4	-5,3	-5,2
Croatia	-0,5	-0,8	-3,5	-3,0	-3,5	-3,6	-3,7
Italia	-3,4	-2,8	-5,6	-6,3	-5,8	-3,9	-4,5
Cipru	-4,7	-1,2	-4,5	-2,3	-0,9	0,1	0,9
Letonia	-1,8	-1,7	-3,9	-7,3	-7,4	-2,8	-1,0
Lituania	0,4	-0,3	-6,7	-1,9	-2,7	-4,4	-1,8
Luxemburg	2,8	1,9	-2,4	0,4	-0,2	-1,4	-0,3
Ungaria	-3,1	-4,0	-6,1	-7,5	-7,7	-4,8	-5,7
Malta	-1,0	-3,0	-6,7	-7,7	-6,7	-5,9	-4,6
Olanda	0,6	0,7	-1,5	-2,2	-2,4	-4,7	-3,6
Austria	-1,1	-0,9	-5,1	-4,8	-4,2	-3,1	-2,1
Polonia	-1,2	-2,3	-5,8	-2,5	-6,0	-5,7	-5,3
Portugalia	-1,8	-2,1	-2,6	-1,6	-3,2	-1,9	-1,5
România	-4,0	-5,7	-8,4	-6,9	-7,3	-5,5	-5,1
Slovenia	0,0	-0,6	-5,6	-5,0	-5,5	-6,3	-3,4
Slovacia	-2,0	-2,4	-4,6	-5,2	-4,1	-5,3	-4,2
Finlanda	-1,5	-1,7	-4,4	-2,6	-1,9	-2,3	-2,3
Suedia	0,1	-0,2	-1,4	-0,5	-1,0	0,1	0,2

Sursa: Baza de date statistice AMECO.

4. Propuneri pentru o capacitate fiscală comună

Propunerile pentru o capacitate fiscală comună vizează stabilirea unui instrument fiscal comun statelor Uniunii Europene sau zonei euro, prin intermediul căruia se asigură resursele financiare pentru a răspunde în cazul unui șoc simetric sau asimetric care poate destabiliza economia. Capacitatea fiscală poate funcționa sub forma unui buget comun, prin care să se asigure finanțarea pentru statele membre confruntate cu o criză economică sau o reducere a ritmului de creștere economică.

De asemenea, capacitatea fiscală poate fi reprezentată de o instituție fiscală la nivel european, care să reglementeze politica fiscală europeană pentru toate statele membre. În prezent, politicile fiscale sunt apanajul statelor membre, fiind aplicate la nivel național, în timp ce centralizarea politicii fiscale ar însemna mai mult decât implementarea unor reglementări fiscale comune.

Mai mult, funcția de stabilizare macroeconomică pe care o poate îndeplini o capacitate fiscală comună poate însemna și un bun public pentru zona respectivă. Prin alinierea ciclurilor economice

între țările UE, se poate îmbunătăți și mecanismul de transmitere al politicii monetare, prin faptul că Banca Centrală Europeană beneficiază de faptul că poate implementa măsuri de politică monetară în cazul unor state din ZE ale căror cicluri economice sunt sincronizate cu cele ale celorlalte țări (European Fiscal Board, 2022).

Capacitatea fiscală comună, conform Consiliului Fiscal European, va reprezenta un fond la care statele contribuie financiar și din care pot primi sprijin financiar în cazul unor crize economice, în sensul că pot utiliza propriile fonduri economisite în cadrul acestui fond, iar în cazul în care nevoile lor financiare depășesc economiile din cadrul fondului, pot recurge la împrumuturi de la CFC, care pot fi obținute de pe piața de capital (European Fiscal Board, 2022).

Stabilizarea macroeconomică prin intermediul înființării unei capacități fiscale ar putea fi realizată prin faptul că această capacitate fiscală ar putea stabili cheltuielile cu investițiile publice, de obicei reduse în perioadele de recesiune. De asemenea, o capacitate fiscală ar putea funcționa ca un sistem de reasigurare de șomaj și ar putea oferi finanțare pentru plățile pentru ajutoare de șomaj la nivelul SM (Busch & Matthes, 2019).

Integrarea fiscală poate fi considerată ca un mecanism de asigurare la nivel european, ținând cont de amploarea șocurilor economice la nivel de stat membru și care nu au putut fi atenuate prin intermediul politicilor fiscale decentralizate. Astfel, integrarea fiscală poate oferi un cadru ex-ante, prin intermediul reglementărilor fiscale comune, dar și prin transferuri fiscale, care să contribuie la stabilizarea macroeconomică (Allard et al., 2013).

O capacitate fiscală comună la nivelul zonei euro ar putea contribui la creșterea gradului de partajare a riscurilor prin mecanisme publice. Astfel, transferurile fiscale ar funcționa ca un fel de asigurări la nivel de stat atunci când apar riscuri macroeconomice neprevăzute. În același timp, implementarea unui fond fiscal comun ar putea contribui și la creșterea mecanismelor private de partajare a riscurilor, conducând și la mai multă integrare a piețelor de credit și capital (Burriel et al., 2020).

Alte studii arată că o uniune fiscală ar trebui să se bazeze pe trei piloni: în primul rând, stabilirea unor limite mai clare privind creșterea datoriei publice și a deficitelor, incluzând aici procese de management public financiar; un buget central majorat, care ar putea facilita implementarea mecanismelor de partajare a riscurilor, ajutând astfel la reducerea diferențelor economice între țări; implementarea uniunii bancare, mai ales prin reducerea volumului de împrumuturi pe care statele membre le obțin de la băncile naționale, reducând astfel interdependența dintre bănci și guverne (Cottarelli, 2012).

Conform altor studii, capacitatea fiscală a Uniunii Europene permite o anumită stabilizare, care este mai curând fragmentară și complexă atât timp cât se materializează prin alte forme decât un buget comun al statelor membre ale Uniunii Europene (Mileusnic, 2022).

O altă propunere vizează stabilirea unei scheme de stabilizare fiscală care ar oferi transferuri temporare în cazul unor șocuri de mare amploare care ar afecta statele membre. Acest lucru ar putea funcționa ca un fond de reasigurare în cazul unor șocuri care afectează piața muncii în statele zonei euro.

Stabilirea intervenției prin intermediul schemei de stabilizare fiscală se va face în funcția de evoluția ratei șomajului sau a ratei de angajare, adică a unor indicatori specifici pieței muncii. Contribuțiile vor fi revizuite permanent pentru a se asigura că acest sistem nu se va transforma într-un sistem de transferuri permanente către statele membre care înregistrează dificultăți pe piața muncii. Astfel, sistemul va funcționa pe baza regulii că statul membru va trebui să acopere prima pierdere, participarea în cadrul schemei va fi dependentă de respectarea regulilor fiscale, iar finanțări mai mari vor trebui asociate cu contribuții naționale mai mari în cadrul acestui fond (Bénassy-Quéré et al., 2018).

Alți autori consideră că o capacitate fiscală ar trebui să emită datorie publică comună în cazul în care este necesar acest lucru. O capacitate fiscală care ar funcționa ca un sistem de asigurare ar putea produce efecte destabilizatoare, deoarece unele state membre ar putea implementa politici prociclice (Thirion, 2017).

5. Next Generation EU

Instrumentul Next Generation EU reprezintă o formă potențială de implementare a unei capacități fiscale comune, necesare la nivelul Uniunii Europene, prin faptul că poate asigura finanțarea pentru țările europene care s-au confruntat cu un șoc simetric sau asimetric prin intermediul contractării de împrumuturi de pe piețele internaționale.

Astfel, NGEU este implementat la nivelul Comisiei Europene pentru a gestiona mai bine crizele economice cu care se confruntă statele europene și pentru a le oferi sprijin financiar printr-o finanțare care se constituie sub forma unor împrumuturi ale Uniunii Europene de pe piețele financiare internaționale.

Next Generation EU reprezintă un instrument care a fost implementat de la debutul pandemiei de coronavirus. Astfel, mecanismul NGEU are un buget total de 750 miliarde euro (5,3% din PIB-ul UE), care sunt împărțiți în două tranșe: 360 miliarde euro sunt alocați sub forma împrumuturilor contractate cu costuri reduse pentru guvernele statelor membre, în timp ce 390 miliarde euro sunt destinați sub formă de granturi din partea Uniunii Europene pentru a susține o gamă largă de programe de cheltuieli publice.

Next Generation EU reprezintă un instrument de stabilizare macroeconomică, astfel încât să asigure necesarul de finanțare pentru economiile statelor membre în perioada de pandemie, finanțarea fiind asigurată prin intermediul contractării unor împrumuturi sub forma emiterii de obligațiuni pe piețele internaționale de către Comisia Europeană în numele Uniunii Europene.

Instrumentul este utilizat pentru a ajuta statele europene în sensul că alocările financiare sunt acordate statelor membre în funcție de nevoile lor de finanțare și de gradul de afectare al economiei ca efect al crizei pandemice. Astfel, NGEU poate fi considerat ca funcționând ca o capacitate fiscală comună, care poate contracta împrumuturi în numele statelor membre, pentru a asigura sursele de finanțare pentru redresarea economică post-pandemică.

Concluzii

Am prezentat în această lucrare stadiul actual al realizării integrării fiscale la nivelul Uniunii Europene, ținând cont de provocările recente cu care se confruntă statele europene, criza pandemică, războiul din Ucraina și criza energetică. Toate aceste modificări economice fundamentale ridică noi semne de întrebare în ceea ce privește rolul politicii fiscale ca instrument de stabilizare macroeconomică.

Politica fiscală contraciclică aplicată de statele Uniunii Europene a jucat un rol important în revenirea economică în perioada crizei pandemice, asigurând resursele financiare necesare pentru implementarea măsurilor guvernamentale de sprijin pentru populație și companii.

Măsurile de stimulare fiscală au asigurat astfel continuitatea activității economice și au contribuit la păstrarea locurilor de muncă pe durata restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19. Rolul contraciclic al politicii fiscale a fost favorizat și de existența unui spațiu fiscal suficient de amplu, care a permis intervenții de politică bugetară care să susțină economia.

Pe de altă parte, integrarea fiscală presupune aplicarea unei politici fiscale centralizate la nivel european, care ar putea funcționa ca un mecanism care să asigure mai multă coeziune și stabilitate fiscală. Astfel, realizarea unui Uniuni Fiscale reprezintă un pas necesar în completarea arhitecturii actuale a Uniunii Economice și Monetare, împreună cu uniunea bancară și uniunea piețelor de capital. Mai multă integrare la nivel european ar asigura astfel o capacitate sporită de reziliență în fața crizelor cu care se confruntă statele Uniunii Europene, dar și un răspuns coordonat în fața șocurilor simetrice sau asimetrice.

Integrarea fiscală presupune identificarea unei capacități fiscale comune care să poată asigura transferurile fiscale care să susțină statele membre în cazul unor crize economice. Politica fiscală actuală se bazează doar pe implementarea unui set de reglementări fiscale stabilite în cadrul Pactului de Stabilitate și Creștere și îmbunătățite prin diverse tratate ulterioare, dar care nu pot asigura stabilitatea macroeconomică pe plan european. De altfel, există numeroase propuneri de a

înlocui actualele reglementări fiscale, acestea devenind în decursul timpului destul de complicat de aplicat.

O Uniune Fiscală ar consta în implementarea unei capacități fiscale comune, care ar crește capacitatea de a face față crizelor economice. O capacitate fiscală comună ar putea funcționa sub forma unui fond comun, care ar implementa politica fiscală redistributivă sub formă de transferuri fiscale sau alocări financiare care să susțină statele membre care se confruntă cu șocuri economice simetrice sau asimetrice.

BIBLIOGRAFIE

1. Allard, Céline, Brooks, Petya Koeva, Bluedorn, John C., Bornhorst, Fabian, Christopherson, Katharine, Ohnsorge, Franziska, Poghosyan, Tigran and an IMF Staff Team (2013). *Toward a Fiscal Union for the Euro Area*. International Monetary Fund, september 2013.
2. Bénassy-Quéré, Agnès, Brunnermeier, Markus, Enderlein, Henrik, Farhi, Emmanuel, Fratzscher, Marcel, Fuest, Clemens, Gourinchas, Pierre-Olivier, Martin, Philippe, Pisani-Ferry, Jean, Rey, Hélène, Schnabel, Isabel, Véron, Nicolas, Weder di Mauro, Beatrice, and Zettelmeyer, Jeromin (2018). *A constructive approach to euro area reform*. Center for Economic Policy Research Policy Insight no. 91, January 2018.
3. Berger, Helge, Dell’Ariccia, Giovanni, Obstfeld, Maurice (2018). *The Euro Area Needs a Fiscal Union*. International Monetary Fund, february 21, 2018.
4. Burriel, Pablo et al. (2020) : *A fiscal capacity for the euro area: Lessons from existing fiscal-federal systems*, ECB Occasional Paper, No. 239, European Central Bank.
5. Busch, Berthold, Matthes, Jürgen (2019). *A Eurozone Budget – For Which Purposes Exactly?*. Ifo DICE Report, Ifo Institut – Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München, München, Vol. 17, Iss. 02, pp. 23-27.
6. Cottarelli, Carlo (2012). *European Fiscal Union: A Vision for the Long Run*. November 1, 2012.
7. European Fiscal Board (2022) *Annual Report 2022*, Brussels.
8. Larch, Martin, Orseau, Eloïse, van der Wielen, Wouter (2020). *Do EU Fiscal Rules Support or Hinder Counter-Cyclical Fiscal Policy?*. CESifo Working Paper, No. 8659, Center for Economic Studies and Ifo Institute (CESifo), Munich.
9. Mileusnic, Marin (2022). *EU fiscal policy shifts: towards more integration?*, Economic Research-Ekonomska Istraživanja.
10. Thirion, Gilles (2017). *European Fiscal Union: Economic rationale and design challenges*. CEPS Working Documents No. 2017-01/January 2017.